

Agencia de tipar si de imprimerie: *„Austria“* din Budapesta, la adresa: *„Austria“*, in septembrie, cu un an inainte, numai de la acei ori.

Prețiu pentru monarchia:
 pe unu anu . . . . . 10 fl. — cr. v. a;
 „ diugetate de anu 5 „ — „ „ „
 „ unu patrariu . . . . . 2 „ 50 „ „ „
Pentru Romania si strainetate:
 pe anu . . . . . 30 franci;
 „ diugetate de anu . . . . . 15 „

ALEINA

Prenumeratiuni se facu la si prin *„Aleina“* din Budapesta, la adresa: *„Aleina“*, Nr. 1, unde sunt a se adresa toți cei care vor subscribi. Cele nefranate nu se publică.

Pentru anuncie si alte comunicatiuni de conacteru privatu, se raspunde câte 6 cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadutu. Taxa erariala de 30 cr. v. a. pentru odata, se anticipa.

Budapesta, in 14 iunie n. 1876.

Am semnalatu in revist'a nrului precedente, cumca *„sennatur'a momentului“*, seu epoca, ce se deschise in intrig'a completata, siuciderea lui *„Abdulu Aziz“* si intronarea lui *„Muradu alu V-lea“* in Turcia, este mintiu'a si insidatiunea po facia.

Totu cumca din Constantinopole si asiadiciandu din Oriente, seu ori de unde despre Oriente, este mintiu'a deita, si tinde a insiel'a si pacali, pre ori-cine este scurtu la vedere si se lasa a fi insilatu si alitu.

Si noulu Sultanu in partea sa, si Angluu a a sa, pretindu *„desarmarea“*, *„desarmarea“* in Serbia si in Montenegro, si depunerea armelor si supunerea in *„Boenia“*, *„Bulgaria“*, *„Herziogovina“*. La acest'a *„Russia“*, *„Prusso-Germania“* si *„Austro-Ungaria“* raspundu: *„da, bine este, se urme desarmarea, se urme depunerea de arme si supunerea la autoritatile turcesci!“*

Er Serbia tramite in scrisu si prin solia speciale la Constantinopole, ca nici o data nu i-a fost in minte a incepe rebelu contra Turciei, ca nici n'a avut cauza d'a incepe rebelu, ci dia contra, ca dorint'a i-a fost si i este a respecta integritatea Imperiului otomanu! Er ca si-a inmultitu si tramisu la fruntaria fortiele militari causa e, ca ci juru imprejuru i s'a anuntiatu si de dese ori chiar si calcatu teritoriulu acusi de catre insurgenti, acusi de catre departamentele turcesci, si asiadiciandu conflictu!

Montenegro, de buna seama si elu va fi datu, seu va da asemenea raspunsu. Mintiupe tole!

Turcia minte ca v're libertatea poporalu si dreptate si egalitate pentru tote; Anglia minte ca spriginisce pre Turcia numai pentru de a o scapa din ghiarele Muscalului si a o pune in stare d'a ferici pre popora; Muscalulu minte ca are incredere in bunavoint'a noulu Sultanu si nu mai afla de lipsa fortia-rea reformelor; *„Austro-Ungaria“* minte; *„Prusso-Germania“* minte; mintu si voru a se insiel'a toti pre sine si lumea!

Intr' aceea toti si tote se prepara pentru rebelu. *„Russia“*, *„Prusso-Germania“* si *„Austro-Ungaria“* ne'ncetatu tramitu la nai armate spre Oriente; Montenegro chiama cu intetire la arme pre toti supusii adulti; Serbia lucra diu'a noptea intru a-si completa si spori armatele; insurgentiloru nici a minte nu li vine a depune armele, din contra ei pre fie-care di canta a taia catu mai multe capete turcesci; despre Bulgari scriile positive suna ca deja au pon' la 30,000 bine armati si ca si-au proclamatu de supremu generariu conducetariu pre cunoscutulu *„Stratimiroviciu“*.

Turcia se 'ntielege ca cu ajutoriulu millioneloru, remase dupa depusulu si ucisulu Sultanu, lucra din sarite, a pune in miscare tota lumea Mohamedana!

Si acuma, ca toti prepara astfelu pacea, de o data ne pomenimu cu scirea, cumca si Romania in asemenea modu aduna mediloco de pace! In partile Oradei-mari si ala Ardealulu se se face de o septimana incoci, cu intetire si bune pretiuri cumperari de cai pe suta ei; pe linia ferata de catre Germania se se scoaca meru, arme si munitiuni; si pre langa tote acestea toti in chorn' s'au si striga: *„Acuma incepere in Turcia si se pregate toti pre gandu nu ni este rebelu!“*

Ast'a este epocaintiuniloru, in carea ne adamu. La ast'a lucratu prin infernalea politica de libertate constitutiune falsa, ce s'a introdusu de *„Napole alu III-lea“* si se contiuna cu atat'a cecintia de ceialalti mari ai Europei! Astadi, acestu momentu, acesta politica sta la culmoxii!

„Bursele“ ponu a alalta-ieri nu voiau se iee nici notitia de minos'a imbunetatie a stariloru in Oriente si in fine speculantii gasira ca este buna si a destulu timpu d'a profit'a de credulitate loru simpli si scurci la vedere, si asiadiciandu dile incoci cursurile efecteleru de speculatiune aventara iute, er aurulu si argintulu si a in diosu cat'a pucinu.

Se nasce int' aceea ca: *„cum ni place, seu cum ni vine“* socota rapede schimbare, int'revenita politica seu cursulu lucruriloru din Oriente!

Marturisim ca in alu nostru romanu puntu de vedere ni place, si speramu ca pote sa ni fie spre bine mentulu.

Noi asiadiciandu ca am aretatu de repetite ori, prin mai multi articli, chiar si lamurit, cumca comertu de pana aci ale colosulu slayu, care inciau pre catu acelea esira la lumina si la fapte, se prin manifestatiunile aliantelor loru trei Imperatori, ignorera mai de totu ca *„Romani“* si *„Romania“*; voru face sensibilu necesitatea d'a ingagia si lu' in deplina consideratiune si elementulu romanu, si asiadiciandu d'a tene contu de elu la timpulu seu, tocmai precum de la 1854 in coci urmara poterile apusane aliate, facia de Sardinia.

Pentru o natiune, fie ea mica seu mare, este cea mai fatale situatiune, candu juru imprejuru de ea se facu combinatiuni, arangiamente, miscari poterice, si ea este nebagata in seama.

Speramu ca barbati ce astadi in Romania se afla in fruntea afaceriloru, voru pricepe important'a momentulu si voru fi din a loru parte la naltimea chiamarii.

Budapesta, in 8 iunie n. 1876.

O acusare grea si amara, o vaierare sfasiat'oria de anima, redica cu *„N. Fr. Presse“* in frunte mai multe foi din Viena contra policei d-lui c. *„Andrassy“*.

Intr' adeveru, omulu cu minte si cu patriotismu adeveratu in anima este cuprinsu de negre ingirigi si afunde dureri, candu vede constatandu-se cu date positive, negru pre albu, *„miseria publica in Monarchia“*, decaderea vediei si creditulu Imperatiei abisburgice, prin retacit'a politica a domniloru magiari, pe care acesti'a de 9 ani deja o continua orbisii si ne'mpedecabili de nime sub soare!

Noi cei din coci, *„Transilvanii“*, pociti casi acest'a nomenclatura absurda, aprupe de diugetate anu avem votatu unu indoitu credetu de cate 40 millioe fi. in auru. Pe cele d'antaiu 40 de millioe am primitu de la Consortiulu Rothschild din Viena unu avansu seu unu escomptu, in conditiuni destulu de grele, dar suferibili; pentru celalalte 40 millioe acelasi Consortiu si-a rezervatu dreptulu de optiune, acestu dreptu de nepetite ori i s'a prelungita, dar optiunea nu mai are, bani nu se dau!

Ei bine: Ungaria este dovedita de risipitoria si dora nu merita credetulu nici chiar alu bancariloru austriaci. Insa Cameradii dualisti de dincolo, nemtii austriaci, ei economii cei multu mai buni si solidi si cu unu bugetu multu mai essactu, si ei au unu imprumutu votatu deja de 3 lune, pentru acoperirea bugetulu. Si ce se vedi! nici ei nu capeta bani, ci sunt constrinsi a recurge la credite scurte, pe langa acceptate cambiali, refugiulu celu mai de nevoia alu omeniloru ce stau se se nece in deficite, seu se se incurge in resbele desastrose!

Si eca, acesta trista esperiinta este, carea amaresce si inversiuna anim'a diaristice, in momentele candu ea se mai sente ne'pendente.

Ei bine, striga *„N. Fr. Presse“* pentru ce rescocorarea d-lui *„Andrassy“*, ca potere mare, premergatoria in politica armeloru, candu ne scimu atatu de miseri in resurse si in credetu?!

Ei bine: de ce dlu c. *„Andrassy“* nu re'mane acasa, nu se pitulesce frumosielu, si nu lasa dr—lui diplomati'a, cea atatu de scumpasa ruinatoria pentru Monarchia nostra?!

Ei bine, deca la acesta miseri, ne-a adunat preparatie, la ce avem se ne asteptam, pentru unu casu, candu vrendu-nevrendu prin acesta politica ambitiosa am a trasi in raba?!! Dieu aci incapu intrebari multe si multe!

Excelent'a sa archiepupalu si metropolitulu *„Mirenu Romanu“* intraprinse pe serbatorile Rosalieloru o visitatiune canonica in partile Brasiovlui.

Dupa cum se reporta in *„G. Tineu“*, Esc sa in caleto'ri catra Brasiovu fu primitu la mai multe locuri de deputatiuni alese si de banderie stralucite in vestmente si cu stindarde natiunale, si astu-feliu de unu conductu eminaminte natiunale fu petrecutu in sambat'a Rosalieloru pana la Brasiovu, in cea mai mare pompa. La bineventarile cordiali ce i se fecera atatu afora, catu si in Brasiovu, Esc sa multi-mindu de intempinare, se sprima ca se afla fericitu ca pote cerceta pe acei eparchiote ai sei, cari in totu tempulu s'au destinsu priu zelulu loru pentru beserica si scola.

Dupa sosire la cortelulu destinatu, Esc sa fu bineventatu de magistratu si de deputatiunile tuturoru corporatiuniloru besericesci, militari si civili. Sambata ser'a se arangia in onore-i unu conductu forte numerosu cu tortie.

Domineca Esc sa pontifica in beserica S. *„Nicolau“*, si aci corulu reuniunei romane de cantari contribui multu la redicarea pompei.

Domineca ser'a se tiena o conventie colegiale a *„Reuniunii de cantari si musica“*, carea essecuta o programa de piese classice si natiunale, fiindu presinte si naltulu ospe pana la fine.

A dou'a di de Rosalie, Esc sa pontifica in bes. din cetate, er dupa media-di se tiena unu banchetu stralucitu, la care luara parte peste una suta persone, si se portara peste 90 de toaste. Celu de antaiu lu-porta Esc sa pentru Maj. sa ca parinte alu poporeloru. Alu doi-lea dlu *„Diamandi Manole“* pentru Escalent'a

* Dupa noi, multu mai multe, de catu se potrive cu sinceritate si demnitate splentiditate!

sa naltura ospe, er de aci alteie pentru Di-
nastia, pentru regnulu constitutuionale care
se multumesca poporele, pentru armata, pen-
tru egalea indreptatire si armonia intre na-
tionalitati si confessiuni, pentru Romanii gre-
co-catolici si metrop. Vancea, etc. si tote fura pe-
trecute de intusiastece, se traiesca. "In urma mai
insemnamu, ca dlu colonelu de *Dobler* porta
unu toastu in limb'a romana pentru „Natiunea
Romana,” ai carei fii, precum scie din regi-
mentulu seu „Alessandru” „sunt modelu de dis-
ciplina, moralitate, credintia, de bravura mili-
tare si de eroismu resbelicu.”

Dupa banchetu Esc. sa plecã la Zernesci si
Branu de fece visitatiune canoica.

Mercuri dupa Rosalie Esc. sa visita sco-
lele romane din Brasiovu, si essaminandu sco-
lari in fie-care classe, si-sprimã deplin'a mul-
tiumita cu sporiulu doveditu. — Joi plecã
naltulu ospe catra Sibtiu.

In Diet'a tieriei chiar se fini desbaterea
asupra proieptulu de noue arondare a cotte-
loru, firesce primindu-se elu peste totu, cu pu-
cine exceptiuni ne-insemnate, dupa cum fu pre-
sentatu de guvernulu. Mai insemnamu ca in urm'a
unei propunerii a dlui *Antonescu*, *Besereca-
alba* si comunitatile fostulu confiniu militare
din cottulu *Carasiu*, se incorporara cottulu
Timisiu!

La alegerea din Zorlenti,

nu inceta a ni se tramite la reporturi,
critice, plansori, declaratiuni si cate si
mai cate date, despre abuserile oficiale si
despre tienut'a partitei nationale!

Deca nu ni se vre substernate date po-
sitive, Dieu nu mai poteamu crede, ca ar
mai essiste intre acea massa de romani o
partecica catu de mica, carea se mai cute-
se a se numi „romana-nationale!” Dar in
facia dateloru positive, trebue se luamu
macar catu de pre scurtu notitia de mani-
festatiunile Romaniloru, ca atari, pentru ca
nu cumva istori'a mane poimane, dupa por-
tarea publica a nostra, se ne constate de
morti deja ca Romani si vii numai ca
unelte ale tiraniloru nostri!

Eca ce pricepemu din multele de-
scrieri si desluciri si date ce primiramu din
acele parti.

Partit'a si resp. *consciintia nationale*
se mai sustiene tare in partile Temesului,
pre candu in partile Zorlentiloru si resp.
ale *Resitie* s'au incubatu unii fiii ai sata-
nei, cari prin influintia coruptoria di-
recta a domniloru au devenitu amagitorii si
terrorisatorii poporulu, in catu acest'a bi-
tulu nici ca mai scie decã mai stepanesce
unu Ddieu in ceriu si vr'o omenia si drep-
tate pre pamentu!

Reulu celu mare e, ca in intregu
acestu cercu nu essiste macar unu singuru
omu de vedã, curagiu, capacitate, carele
se dee tonulu. Din Logosiulu vecinu la
acesta ocaziune sufletu de omu nu se inte-
resa de acestu cercu!

Acest'a pre de o parte, er pre de alt'a
vediuendu fruntasii poporulu orb'a cutesare,
cu carea pretorii toti pre intrecute, apoi
judele regiu *Petricu*, precum si tote unelte
loru dau navala asupra poporulu corump-
pendu-lu si terrorisandu-lu: in fine si asiã
lipsindu in toti cei cu minte si pricepere
tota increderea in domni, in Constitutiunea
si diet'a loru, prin consultari private au
decisu, a nu mai espune poporulu fora
nici unu folosu coruptiunei si asupririloru
domnesci, ci a se infacisia cati voru voi din
vecinetate si a constata printr' unu procesu
verbale abuserile si a declara passivitatea
partitei nationale.

Asiã s'a si templat. S'au infacisiau
la diu'a si loculu alegerii, in Zorlenti-mari,
si anume la scol'a romana gr. or. desu de
determinatia alegetori romani nationale peste

100, unde constitute in Conferintia cu
partitele *I. Stefanu* ca presiedinte si
inveiatoriulu *I. Sia* notariu, luara unu
conclusu in intieleseu susu aretatu, si
apoi plecara unii ctasa, altii la Comis-
siunea electorala sa-i descopera acea
decisiune. Cindu idupa 7 ore ajunsera
cesti din urma apru de loculu publicu
pentru alegere, obra ca *alegera* deja
s'a facutu si comisii deja si-a inchiaiatu
si subscrisu protocol. Er alegetorii, mai
vertosu straini, stci, lucratori de ai
societatii drumurilor sa salta si facu la
schitne imprejurulu atatulu alesu, carele
lacrimã de bucuria, ecandu unu serbu
de la societate i tieno cuventare intr'o
limba standalosa se nimenea nepre-
puta!

Cele ce ni se deiu apoi despre be-
tia ce a urmatu, cumã impãrtitu rachiulu
cu ciuberele si cum candu din betia s'a
facutu porcia, sunt kuri indatenate la
astfelu de alegeri „libali”, caci de ce alt'a
ar fi ele liberati, decã pentru ca cine vre
se pota be, pe cont'a rii, pona se se faca
butucu! De aci se potãplica intusiismulu
din depesiile foiloru imbrisci.

Meritele acelorulu preoti si inve-
iatori, ce s'au distinsu printru acesta betia
si porcia liberale, le vomu apretiuu alta
data.

Preparative pentru crise in bi- serta.

Mai nu este diu'a, a carea se nu ni vina
descoperiri si declaratiuni, intrebãri si res-
punsuri, asupra conflicteloru si ae'ntielegeri-
loru escate de la sinodulu eparchiale de estu
timpu in Dieceasa Aradulu.

Ni se ceru publicari, cari dupa convic-
tiunea nostra n'au nici o valore practica; ni
se dau desluciri, cari nu deslucescu, ci incurca
si corumpu. Ni se ceru si clarificãre
uporu cause, ce nu merita a fi clarificate mai
multu de catu deja s'a facutu, seu decãtu se
intielege din insasi natur'a acelorulu cause. Cu
unu cuventu, ni se face sentibile o frementare
a spiriteloru, care multu semenã a preparative
la o crise, pre carea noi din anima am fi doritu
a o evita.

Acesta esperintia ne indamna o incercã
se elucubrãmu unele puncte, ca se dispara tota
bauuie! a ca dora noi din partialitate am dorã
a ascunde adevurii de vr'o importantia. Dõmne
feresce, ca se meritãmu candu-va pentru cine-va
atare suspiciune! Ni-am permis de multe ori, a
suprime sciri seu invinuire, seu publicarea de
suspiciuni, candu am crediutu ca acelea in acea
forma, seu la acelu timpu nu ni potu fi decãtu
spre sticare causei; nici candu inasa de dra-
gulu vre-unui persõne, si mai vertosu nu de
dragulu vre-unei amicu alu nostru! Caci decã
vr'o data ne-am sentitu indemnati a crutiã
persõne, apoi a fost numai in privintia contra-
riloru nostri, si acesta din consideratiunea,
ca pre candu, pre d'o parte poteamu se fimu
taesati de preocupati, pre d'alt'a asprimea
nostra si asiã n'avea se ajute ceva causei.

In nrulu 45 alu foiei nostre, acolo unde
inchiaiarãmu cu coalitiunea din Aradu, am disu
ca „departe se fie de la noi, d'a vre se pretin-
demu, cumca *Prasanti'a* sa dlu *Eppu* a pro-
cesu pururã corectu si peste totu conformu
imprejurãriloru,” ca din contra, „am auditu,
ma avemu negru pe albu de multu pe mesa-ni
multe plansori in acesta privintia.”

Deci din partile unguene, chiar amici
ai nostri ni luara in nume de reu, ca de ce
n'am datu expresiune publica acelorulu plan-
sori?

Causa este pre simpla si naturale, de-
plinu in conformitate cu principiile pre cari
le-am anunciatu noi-pururã si le-am urmatu
in asemenea casuri.

Ni-am intratu astfelu de plansori cam
pre acelasi timpu, din 3-4 parti. Cele mai

gravi, mai in apertu si aprigu contrastu cu
legea ni se vedeau cele venite din partile
Ienopolei. Ei bine, acelea fiindu ele spriginite
si pilatr'o corespondintia anonima de langa
Aradu, le-am publicatu, si abia le publicãramu
in nrulu 13 a. c. numai de catu urma si respin-
gerea loru oficiale in nrulu 17. Adeveratu ca
ni s'au tramisu mai tardiu reflesiuni la recti-
ficarea oficiale; dar acelea erau strinsu anoni-
me si de felu nu d'o natura d'a curmã polemia,
ci numai d'a o prolongã fora nici unu folosu.
Adeverulu se potea constata numai prin inter-
pelatiuni la Sinodulu ce avea se urme.

Celelalte plansori erau de o natura, in
catu publicate, se poteau tocmai bine dovedi
si escompta de meritu, si inca mare meritu
pentru *Eppulu*, si de mari slabitiuni seu chiar
abuseri pentru preotimea nostra, intru alu
carei interesu seu favore se redicau plansori-
rile. Dar cu tote acestea, acelesi gravamini,
deca ele se redicau la Sinodulu epar-
chiale, intr'o conferintia privata, seu ma-
car printr'o interpelatiune cu bunu tractu
si multa intieleptiune in siedinti'a publica, po-
teau se afe reconosciintia si vindecare; ce
insa se intempla? Se dovedi de nou ca: cre-
stinii nostri, ori catu de resoluti, inteliginti si
critici sciu se fie ei anonimamente pre calea
publicitatii, pre facia, acolo unde este potin-
ti'a si li este detorint'a a cautã remediulu, nu
sciu seu nu voru a pasi, ci mai bine si-iau re-
fugiulu la comploturi secrete, cari ne ducã din
reu in mai reu!

Si asiã dara si in acesta privintia es-
semplulu ce noi de vr'o 16 ani ne'ncetatu ur-
mãramu a da poporulu nostru si inteligintiei
sale, cum trebue aperate si resp. sustienute
drepturile nostre pre facia, la fie-care ocaziune
si foru competente, a remasu fora resultatu seu
imitatiune!

De altminte noi, desi n'am publicatu
prin foia acele gravamini, despre cari nu
eram convinsi ca s'ar pote apera cu destulu
nainamintã dlui *Episcopu* cu gur'a si in scrisu,
si a-i atrage atentiunea asupra loru, si trebue
se marturisimu fracamente in facia lumii, ca
Parintelã Eppu, luandu consciintia de acelea,
de a dreptulu ne-a provocatu ca se lã publi-
cãmu, pentru ca lumea se conõsca, ce tare de
nemic'a si fora tota basea morale sunt plansori-
le omniloru dedati la abuseri si pecate in contra
procedurei sale facia de astfelu de abuseri si
pecate!

Eca ca de proba, unele din acele plan-
sori:

a) ca dlu *Eppu* la plansori parteculari
asupra preotiloru in casuri speciali, numar-
decãtu face de adreptulu dispusetiuni, cu pre-
terirea Consistoriulu si a protopopulu si fora
ascultarea pre calea sa a respectiviloru preoti.

(Dlu *Eppu* dice: da, in casuri de nece-
sitate si urgintia si chiaritate evidente, si pe
langa reportarea pentru incuviintiare posteri-
õre la Consistoriu! Acesta este cea mai sacrã
detorintia a Archiereulu.)

b) Ca *Eppulu* la plansori parteculari a
poporeniloru contra preotimei in cause de func-
tiuni si de tãse, emite, „ex promo decretu”,
propria auctoritate mandate catra preoti,
cari acestora li sunt spre mare scadere in
vedia si in venite.

(Dlu *Eppu* dice: nici candu nu voiu suferi
ca preotimea se-si facã vedia prin despoiare,
seu se foloscesca ocaziunile de cunãnti, de
morti etc. pentru de a-si incassã restantiele
prin fortia bisericesca morale; astfelu de
abuseri nu nascu vedia, ci instrainare in bis-
erica! Ori unde voiu intempina de acestea, le
voiu impedecã numai de catu, in cea mai
scurta cale, prin poterea autoritatii mele ca-
nonice.)

c) ca *Eppulu* are man'a d'a blama pre
toti fora aici unu folosu pentru biserica; ca
naintea celoru din poporu ce i se presenta,
vorbesce in termini degradatori pentru preo-
time, er preotimei promite redicarea ei de

asupr'a mirenilmei; astfeliu irita spiritele si semena discordia!

(Ori cine va pricepe, ca acesta din urma plansore este de o gravitate enorma, si ca tocmai pentru aceea publicarea ei fora constatarile si resp. dovedile necesari positive este o adeverata crima in biserica. De aceea am disu noi, ca deca intr' adeveru cei din coalitiune aveau motive morali intemeiate, ei trebuiau sa pasiasca pre alta cale, er nu pre calea completului in contra vediei si onorei autonomiei nostre, trebuiau sa le faca obiecte de discutie fratiesca intr' o conferintia privata la sinodu si noi suntemu convinsi ca adeverulu se constata si gresiel'a ori unde ar fi fost, se indrepta. Noi insa marturisimu, ca ori cate ni se scrisera si spusera in acesta privintia pona astadi, essaminandu-le nu poturamu afla, de catu mai numai vorbe голе si esagerate.)

Astea si atatea sunt in pucine cuvinte cuprinse, plansorile si resp. acuzarile, cate ni s'au reportatu noa de vr'o 6-7 lune in coci.

Ba inca un'a mai este, asupr'a carei'a din mai multe parti ni s'a atrasu atentiunea mai vertosu in timpul mai din urma. Despre acest'a insa si despre celelalte semne de nemultiamire publica, in nrulu urmatoriu. —

Visitatiunea canonica,

ce presantia dlu Eppu alu Aradului Ioanu Metianu intreprinse in Torontalu si anume in intregu protopopiatulu Banat-Comlosiului, tienu depline 8 dile, mai atingendu afara de comunele deja amentite in nrulu penultimu, inca: ambele Toraca, Lancahidulu, Sarcea, Ecica, de unde dlu Eppu trecu la Pteni, pentru de a face veditia Ilustritatiei Sale, d-lui Andreiu de Mocioni, petrecendu 24 ore ca ospe alu aceluia.

Dlu Episcopu prototindeni sa primoti cu cea mai mare pompa, intre aplante si tustetece ale poporului, de multa inietatu de corululu d'a vede in mediocritate chipastoriulu seu; Pre Santia sa vintu bisericele si vorbi invetiandu multime poporului, in modulu seu parintescu si elocute. Un'a dintre grigile de frunte a parintelui Eppu fu si asta data scol'a; prototindeni unde numai se potu, visita scolele si tienu essamenu cu copii, numai in comunitatile Toracoloru si a Lancahidului, cuprinsu de nopte, nu ajunse a implini acest'a.

Dupa cum ni se scrie din apropiarea presantiei sale, desi a gasitu bisericile mari si frumoase, ici-coli si edificiele sclari bine si pe invetiatori bimisiuru dotati, dar tu resultatu invetiamentului, cu sporiulu copiloru, pre pucinu a fost multumitu. Numarile Nereu, Checia si Sarcea, s'a descoperitu satisfacutu! Tristu lucru acest'a, candu pre langa atat'a documentare din tote partile, nici in aceste parti, cele mai avute ale nostre, nu suntemu in stare de a produce unu rodu mai bunu pre campulu culturale si crescerei poporului! Si credemu, ca dlu Eppu nu se va multumi d'a fi constatatulu, ci i va cerca si caus'a si o va delaturu fora crutiare! Acest'a cu atatu mai vertosu, caci altminte ce ar ajuta descoperirea scolulu?

In fine totu din apropiarea d-lui Eppu ni se incredintiadia, in tipu de restificare, cumca cele ce publicaramu in nrulu trecutu dintr'unu reportu din B. Comlosiu, anume despre pretins'a inspectorare a parintelui Eppu, cumca cu acei omeni nici Ddieu nu pote esti la cale, de felia nu sunt essacte. Caci desi d-lui Episcopu, na succesu a medilocu pe data impacarea partiteloru de acolo, cum o doria, totusi a pune base pentru impacare i-a succesu, si cu acest'a, precum si cu celelalte regulari, bine succese, a fost multu mai multumitu, decatu se fie avutu cauza de a se espectoru intr' unu modu siesi de feliu nedatenu.

De joi sera dlu Eppu se afla crasi a casa...

Simandu, adu, maiu v. 1876.

Cu anima franta dorere ne vedemu siliti a inregistra penpublicitate, cum organele nostre biserice abusesca cu legea nostra sanctiunata; daulu e mare si trebuie pusu naintea tuturoruniloru de bine, ca dora asiá se va afla cila se-lu curesca.

E vorba despre zrea de invetiatoriu rom. gr. or. confes. comun'a bisericesca Edl. Simandu, carea secuta la 13 maiu st. v. a. c. Erau trei comiti, dintre cari duoi de feliu nu s'au preseni in S. biserica dupa cumu s'a fostu postitu Concursulu publicatu in „Albina,” er alu tre. a fostu invetiatoriu substitutu pan' aa, Ioachimu Murgu.

Sosi diu'a meni pentru alagere. Si parintele assessore cont. si inspectoru cercuale Constantinu Popciu din Comlosiu, cu tote ca sciú si fu informu, ca dintre competentii duoi suntu cu totu necunoscuti poporului, totusi se lasa in aulu de alegere.

Nu numai atat'a; aci incolo urma lucrulu si mai frumosu. D inspectoru essaminandu actele concurentiu, asa ca actele a duoi concurentii coresandu conditioniloru prescise in concursu, ir cele ale fostulu substitutu, Ioachimu Murgu, nu s'au aflatu tocmai corespondentorie. Intrm'a acestei-a, mai aducendu-se naintea Comitetului parochiale multe faptele rele, comi de I. M. ca substitutu invetiatoriu, si mailesu corumperea prin beuturi spirituose, pentru fi alesu: Comitetulu, cu majoritate de voturi a eschisu pe Ioachimu Murgu dela candidare pentru postulu din Edl. Simandu; dar dlu inspectoru scolare fora a ni spun motivele si asiá fora se scimu pe ce base, sustienu ca dsa are dreptu a candida dealu treile concurentie pe cine va voi dsa.

Astufeliu in butulu defepteloru aflate in documente si contra decisiunei basate a majoritatiei Comitetului parochiale, dsa candida de nou pre substitutul Murgu.

Asta v'au spus si Comitetulu parochiale se disolva.

Intrehamu acu in faci'a lumel pe dlu insp. scolare, de unde si-a scosu dsa acelu dreptu volnicosu si care §. din statutulu organicu i-lu da? Apoi totu de o data asteptamu ca ven. Consistoriu se grabesca cu luarea despusetiuniloru celoru mai rigurose facia de atari abusatori cu legea nostra sanctiunata. Ceremu, se fie ast'a iute, caci urmarile potu fi triste.

Atragendu deci atentiunea venerabilelui consistoriu diecesanu asupra acestui faptu, rogamu se iee in consideratiune decisiunea majoritatiei Comitetului parochiale, si pedep-sindu se abusatori, se defiga terminu nou pentru alegere, cu eschiderea substitutulu I. Murgu, caci in cerculariulu consistoriulu plenare d. d. 14/1. 1871 nr. 64/B. apriatu se dice, ca „deca cutare preotu, ori invetiatoriu, s'ar adeveri ca ambla in ainte de alegere corumpendu pre alegatori cu beuturi ori alte medilóce ne-iertate prin lege, pentru casulu primu se eschide dela candidare, a dou'a ora pe mai multu tempu si a treia ora pentru totu de a una.” Pe acesta base deci si maioritatea absoluta a Comitetului parochiale din Simandu a decisu eschiderea substitutulu invetiatoriu Ioachimu Murgu dela candidare, si asiá legea e pe langa decisiunea, Comitetulu.

Mai multi locuitori din Simandu.

Oradea-Mare, 9. iuniu 1876.

Reflectatu prin unulu dintre amicii mei, cumca intre alte acuse reutatiose, timbrate deja prin mine in nr. 6 alu „Federatiunii” a. c. de *calumnii*, in nr. 40 si 41 ai „Albinei” a. c. sub firm'a pseudonima a cutarui „Tom'a credintiosu” dela vini'a Bozesclorulu, mi-se face si aceea imputare, ca ca fostu secretariu episcopescu „rogamintile unei comunitati bisericesce le-asi fi pusu la o parte, si capulu dicesei numai atunc' ir fi venit la cunoascintia acoloru-a, candu i s'au desvelitu prin altulu, situ din departare acolo.”

Acest'a insinuatiune malitiosa inca veniu a-o declará prin aceste de una *negra calumnia*, apta spre a compromite onorea unei persóne bisericesce jaluse pre reputatiunea publica a Clerulu si a credintiosiloru diecesani.

Dreptu acea, precandu despre o parte, in consciintia condeitei mele, contra incriminariloru „Credintiosulu Tom'a” apelezu cu frunte deschisa si cu deplina incredere la sentiulu de dreptate a Venerabilelui Cleru si a credintiosiloru diecesani: pre atunci totu-o-data provocu pre auctoriulu corespondentiei citate pre *santieni'a caracterului seu preotiescu*, ca seu se-si revóce insinuatiunile pe calea publicitatii, seu se le documenteie acele-si prin casurii concrete deplinu comprobate, pentru ca pana atunci pre „Credintiosulu Tom'a” lu-declaru de unu *calumniatoriu perfidu*.

Dr. A. Lauranu.

Siria, cottulu Aradu, in iuniu n.

Onorable Redactiune! Cu privire la acelu „echo,” ce de sub promontoriulu nostru se dede in nrulu 39 alu stimatei Albine la responsulu meu din nrulu 22-23, de ocamdata me restringu a rectificá atat'a ca eu numai din eróre de condeiu am pusu in responsulu meu numerulu membriloru presenti la Sinodulu protopresviteralu de 17, in locu de 19, cati in adeveru au fost.

La celelalte a mai reflectá si a ocupa speciulu in vanu, nu potu afla de lipsa.

G. Vasileviciu, protopopu.

Varietati.

† (Necrologu) Diariulu „N. Fr. Pr.” din Viena incunoscentiadia, cumca renumitulu filologu *Fridericu Diez* a repausatu la finea lunei trecute in Bona, in etate de 82 de ani, un' are tot vedemu, ca acestu ilustra filologu a fost nascutu 15 martiu 1794 si a incetatu dintre cei vii la 29 maiu 1876.

A spune meritele acestui barbatu pe terenulu filologiei limboloru romane, ne-ar dae la o disertatiune mai lunga si mai speciale, de cum se pote in cadrulu unei foi politice. Dar reverintia si multiamit'a ce-i detorimu, ni impune se enaramu, barem pe scurtu, biografi'a lui; si se amintimu, barem dupa nume, cele mai calitative produse din activitatea filologica a marelui repausatu.

Federicu (Cristianu) Diez, s'a nascutu in Ghiesen (Giessen) la 15 martiu 1794. In orasiulu nascerii a cercetatu universitatea, dedicandu-se filologiei classice. In 1813 servi ca voluntariu in batalia contra Franciei, mai apoi se ocupa de jureprudintia. In 1816 lu-vedemu in Gotinga (Göttingen) la studiulu limboloru moderne. Se atribue poetulu Goethe ca l'a indemnatu a studia limb'a provensale. In 1830 se introduse de profesoru la universitatea din Bona, (Bonn,) unde prelese neintreuptu pana la morte.

A scrisu germanesce. Scrierile lui mai insemnate sunt: „Romantie spanee,” Berolinu 1821., apoi „Contribuiri la cunoascerea poesiei romane,” (Berolinu 1825) si „Poesia trubaduriloru,” (Zwiekau 1826), cari ambele Roisin le-a tradusu in francesce si le-a publicatu in Paris. La 1829 publica „Vieta si influintia trubaduriloru.” Trecemu peste opurile: „Monuminte vechi de limb'a romana,” „Doue poesie” scl. si peste disertatiunile din foile periodice, ca se amintimu cele doue opuri mai renumite ale lui: „*Dictionariulu etimologicu alu limboloru romane*,” (Bona, edit. II. in 1862.) si „*Gramatic'a limboloru romane*,” (Bona, edit. III. in 1872. la Eduardu Weber.) Francii si anglii au tracusu acestu opu. In specialu, pentru limb'a nostra, elu s'a folositu de dictionariulu romanu-latinu-ungaru-germanu ce s'a publicatu in Bud'a la 1825. Pana in ase romane credinciosu modululu de a scrie cu coditis. Inca in vieta, a gustatu recunoscentia lumel lite-

rate pentru optabile sale, dându-i-se titele de „pariașe“ și de „intemeiatoriu“ alu filologiei române. În 1872 Imperatul *Franeiscu Iosifu* l-a decoratu pentru meritele filologice, era academiă romana din București l-a alesu de membru onorariu între cei mai de frunte barbati ai literelor din Europa culta.

Dormi in pace, eroule mare, fii incredintiatu că pomenirea-ti va fi eterna, pentru că romanulu este „ține minte“ și despre cele bune. — Tu nu te-ai fi potutu ocupá delimb'a noastră intr'atât'a, dacă n'ai fi iubit'o! O, de ar invetia de la Tine, multi romani, limba și iubire! — La momentulu Teu, Tu sufletu romanescu, ducemu lacrimi intru recunoscintia și echiamămu dupa datin'a noastră din betrani: „Fie-ti tierin'a usiōra, și pomenirea eterna!“

(*Necrologu*.) În 9 Maiu a. c. st. v. prè demnulu docinte *Lazaru Dragoiu* din Toraculumare, cōtt. Torontalului, dupa unu morbu greu de 8 zile, de dorere de peptu și de capu, si-dede sufletulu in manele creatoriului, in etate de 50 ani, și dupa unu servitiu de 30 de ani, lasandu dupa sine in doiu profundu pe sot'ia sa *Eva*, pe multu iubitulu seu fiu *Constantinu*, juristu in Budapesta și pe amat'a-i fica *Elisaveta Onciu*, preotesa in Usdinu, apoi pe caruntulu seu tata *Ioanu*, in etate de peste 80 ani, pe 4 frati și una sora, și multime de nepoti și nepōte. La 10 maiu. v. între lacremele numeroșei sale familie, a rudenieleru și a multorū cunoscuti și amici, de 5 preoti imbracati și de o multime de poporu fii petrecutu la odiha'a eterna.

Reposatulu au fostu unu docinte brava și zelosu și n'a crutiatu nici câtu osteneț'a pentru binele națiunei și poporului, cautandu-si fericierea lumescă intru implinirea cu zelu a chiamării sale, őr totu ce a cascigatu ca docinte onestu prin osteneț'a sa, au jertuitu pentru creacerea romanesca a fiiului seu, ca se-lu facea mana de ajutoriu poporului romanu. De iar imită estu mai multi romani aceste frumose virtuti!

Fie-i tierin'a usiōra și memori'a eterne!

* (*Jidovulu talmudistu*.) S'a anunciatu deia in diuaria trecerea de totu a primei editiuni din opsiōru lui *Dr. Aug. Rohling* prof. in Münster, intitulatu „Jidovulu talmudistu“, tradusu in l. romana de pre a 4. edit. germana de *Srisipp*.

Se vede că on. publicu a primitu cu placere nun itulu opsiōru, de-ora-ce nici nu se publicase esirea lui de sub tipariu, pama candu s'au petrecutu tōte esemplariile.

Traducatori, avendu la mana unu numeru frumusielu de prenumeratiuni noue, s'au decisu a tipari dou'a editiune a opsiōrului d'isū, cugetandu că si-acest'a va face aceasi placere onorabilei publicu ca si editiunea prima, si avendu firm'a sperare că va si fi primita cu aceasi bunavōintia.

Acēsta editiune va est de sub tipariu in partea antaiu a lunei lui *Juliu a. c. si ve cusiđ 60 cr. v. a.*

Cei ce dorescu a-si procurá acestu opu de aci incolo, suntu rogati a se adresá la dnulu *Ioanu Serbu*, teologu absolutu in Blasiu. *)

Dupa 10 esemplaria se dá umulu rabatu.

Traducatori.

* (*Multiamita publica si recomandare*.) Conformu decisiunei aduse in sedinti'a estratord. a Comitetului par. de dte 6 iuniu a. c. din Bania, comitatulu Severinului, subscrișii in numele aceluiași venim a ne implini placut'a insarcinare, d'a aduce espresiuile de multiamire d-lui pictore *Nicolae Hagișca*, carele pre langa unu pretiu fōrte moderatu a lucratu 4

steaguri pre sem'ricei noastre gr. or. din Bania, prin ca adomun'a in asiá indestulire, incātu admirmateri'a si lucrulu d-lui pictore, reconoscēse adevarat'a valōre și din partea unorū sūi de prin prejuru. Recomendamu deci ratulu publicu romanu pre sus numitulu mnu pictore, spre a-lu luá in consideratiunu numai pentru că e romanu și crestina sinulu nostru, ci mai vertosu căci a datu mai multe bisericu dovedi despre pricepa lucrărilor din sferă activității sale de țore; și asiá dara se ne ferimū pre viitoriugoli lădile bisericeloru noastre in pung'a peculantiloru veniti din lumea larga, cari prū cascigulu lorū vėndu lucruri rele de mulri cu pretiu mare, cauzandu-ni prin acest'a une fōrte mari! — *Iancu Pirtea*, mp., presiatela comitetului paroch. — *Demetriu Bogăciu*, mp., notariulu comitetului.

* (*Multiamita publica*.) se aduce domnulu *Woin Nicșoi*, medicu de ochi din Sanu-Nicolau-mare, carein 18. Maiu. s. v. infacișandu-se in comun' *Bolovintu*, opera și factu cu vedere curată panna, soc'ia lui *Teodoru Anescu*, carea nu viú cu ambli ochi in tempu de preste unu anu și dila. I postimū succesu totu asiá de bunu htru. tōte intreprinderile sale, ca se pōta ajut pe mai multi asemenea nenorociti, spre ce s'lu si tiena Ddieu multi ani fericiti. *Stefanu On*, docinte; *Iosifu Popescu*.

* (*Bibliografa*.) Au esitu de sub tipariu: Cuventari biseicesci, (acomodate pentru ori ce tempu,) de *I.P. Papiu*, preotu in diecēsa Gherlei, spiriualu la institutulu corect. din Gherla etc. Tomlu I. edit. a II. corectata. Pretiulu unui esemplariu, formatu 8° mare, 184 pag. cuprindēnu 20 de predice, este l fl 20 cr. v. a; dela 10 esemplare cumparate se dá unulu rabatu. A se adresá la editorulu *Ioanu Steia*, librariu in Clusiu. Scrierile d'lu *Papiu*, pe terenulu bisericescu, credemū a si fi aduce in publicu, ca se scote preste se scotu acu dupa unu restempu scurtu in a dou'a editiune, documenta ast'a din destulu. Atragemu deci atentiunea onorabilei publicu alu nostru, cu deoschire a venerabilei preotimi, asupra acēstoru predice in editiunea a dou'a corectata.

* (*Chianificare*.) Din cele publicate sub rubric'a „Locu deschigu“ in nr. 46 și 47 a „Albinei“ de estu-tempu ca respunsu datu din partea subseanatului la provocarea d'lu *Spindelhuber* in nr. 31 și 32 a „Albinei“ de estu-tempu, romanandu afora in a linca ultima, cōtēva: cuvente, starea lucrului nu mi se pare a fi din destulu chiarificata. De aceea adaugu spre chiarificare: d'lu *Spindelhuber* fii pedepsitu din partea superiorității sale scientiili ca unu calumniatoriu și fauritoriu de mātioni cu intentiune reutatiōsa, constatandu-se că provocarea dsale din brulu dupu 31 și 32 alu „Albinei“ de estu tempu cupinde numai calumnie și mātioni. — Cella, 25 maiu 1876. — *St. Carabasiu*, mp.

Publicatiuni tacsabili.

CONCURSE:

(Se deschide concursu pre parochi'a veteranu d' lui Domnu preotu *Vasile Trapostu* din *Socodoru*, Protopresbiteratulu Chisineului cōttulu Aracului.

Emolumentele suntu: una sessiune de pamentu, biru dela 200. de case, dela cei ce casa si pamentu cāte una mesura de grāu si un'a de curcuru sūu orzu, in dela cei numai cu casa, cāte una mesura de grāu. Alesulu are irsa a dá din tōte beneficiile diumatate domnulu parochu *Kasile Trapostu*.

Recerintiele suntu: teologii absoluti, ca se produca testimoniu de calificatiune, pentru parochiele de frunte; őr preotii au se produca dela comun'a, in care se afla, atestatu, despre purtarea lorū morala și se fia bine meritati preterenulu bisericescu. — Celu ce va fi alesu, dupa mortea veteranului parinta parochu nu va mai cadē sub alegere, ci va remane mai de parte de parochu pe parochi'a susu numita.

Recursule au a se tramite onoratului oficiu protopresbiteralu in Chithichazu (*Kéthegháza*) pana ip 14 iuniu st. v. 1876, őr alegerea se va țene in 20 iuniu st. v. 1876.

Socodoru, 20 maiu st. v. 1876.

Comitetulu paroch. alu,

in cōntielegere cu mine: *Petru Chirileșcu*, mp., protopresbiteru.

1—3

Pentru parochi'a Chisicou și filialele: *Meguro* și *Valca negra superioara* din protopopiu Mexiadului, devenita vacante prin mortea preotulu de azlu, se escrie concursu.

Emolumentele suntu: dupa organizare in intielesulu ordinatiuniloru mai malte o dotatiune de 410 fl. v. a. in care se cuprindu tōte venitele salariali, precum biru de la 240. de case cāte unu florenu și altele.

Doritori de a ocupá acestu postu preotiescu sunt pōtiti a-si tramite recursurile bine instruate in intielesulu statutului organicu, la subscrișulu protopopu pana la 13 iuniu 1876. cal. vechiu, candu va fi si alegerea.

Chisicou, in 26 maiu v. 1876.

Comitetulu parochiale,

in cōntielegere cu *Petru Sabau*, mp. protopopulu Mexiadului.

1—3

Pentru statiunea invetiatoresca din comun'a *Busiacu* in protop. *Lugojului*, Cōttulu *Căminului* se escrie concursu cu terminu de șapte săptămāni de la publicarea in *Albina*.

Emolumentele suntu: 300 fl. v. a. salariu anualu, 12 fl. pentru scripturistica, 15 fl. pentru spene la conferintiele invetiatoresci, 4 jugere pamentu aratoriu, 6 stangeni de lemna pentru invetiatoriu și 4 pentru incaldirea școlii, cōttulu liberu cu gradina.

Concurentii au a-si adresá recursule in intielesulu statutului org. bis. prevediute cu atestatu de calificatiune cu calculi „pentru statiunea mai buna“, cātra On. Sinodu parochialu gr. or. din *Saculu*, și a le tramite d'lu protopopu *Georgiu Beteșanu* in *Lugoj*, avendu se șurele a se prezentá pana in 24 iuniu vechiu in st. biseric'a spre a-si areta dexteritatea in cantare si tipicu.

Comitetulu parochialu,

in cōntielegere cu dlu protopresbiteru tractuale.

2—3

Pentru vacantea parochi'a gr. or. rom. din comun'a *Capota*, protop. *Jebelului*, Cōttulu *Timisului*, se publica prin acest'a concursu pana in finea lunei lui iuniu a. c. st. vechiu.

Emolumentele suntu: 45 jugere de pamentu aratoriu și stol'a usuata dela 146. de case.

Concurentii au se-si tramite recursule sale instruate conformu statutului org. concurentiulu d'lu protopopu *Alexandru Ioanoviciu* in *Jebelu*, pana la terminulu mai sus amintitu.

Capota, in 17 maiu 1876.

Comitetulu parochiale,

in cōntielegere cu dlu protop. tractuale.

2—3

*) Cōntinutulu diuaria rom. suntu rogati a reproduce acestu anuntiu.